VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (nr 57)**

z dnia 20 kwietnia 2017 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (nr 57)

20 kwietnia 2017 r.

Komisja Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, obradująca pod przewodnictwem posła **Pawła Pudłowskiego (N)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o stanie zaawansowania prac nad dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylającą decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW.

W posiedzeniu udział wzięli: **Jarosław Zieliński** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Maciej Kawecki** doradca w Gabinecie Politycznym Ministra Cyfryzacji, **Edyta Bielak-Jomaa** generalny inspektor ochrony danych osobowych wraz ze współpracownikami oraz nadinsp. **Andrzej Szymczyk** pierwszy zastępca komendanta głównego Policji wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski** i **Julia Popławska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):

Dzień dobry. Witam serdecznie. Otwieram 57 posiedzenie Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii. Witam państwa posłów i zaproszonych gości. Stwierdzam kworum.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia obejmuje rozpatrzenie informacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o stanie zaawansowania prac nad dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylającą decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW. Powyższy porządek i materiał członkowie Komisji otrzymali.

Czy są uwagi do tego porządku? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny posiedzenia bez zmian.

Przystępujemy więc do realizacji porządku dziennego. Uprzejmie proszę sekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji pana Jarosława Zielińskiego o przedstawienie informacji.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Jarosław Zieliński:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysokie Prezydium, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, w ramach wstępu do dzisiejszej informacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o stanie zaawansowania prac nad dyrektywą PE i Rady 2016/680 z dnia

27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylającą decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW, chciałbym zauważyć, że wspomniana dyrektywa jest elementem szerszej reformy prawa unijnego, przeprowadzanej w celu zapewnienia wysokiego i spójnego stopnia ochrony osób fizycznych oraz usunięcia przeszkody w przepływie danych osobowych w unii.

W ramach tej reformy w 2016 r. przyjęto również rozporządzenie PE i Rady 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE. To rozporządzenie wprowadzające ogólne zasady ochrony osób fizycznych oraz swobodnego przepływu ich danych osobowych, mające na celu zagwarantowanie równorzędnego stopnia ochrony praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem takich danych. Rozporządzenie ma bezpośrednie zastosowanie w państwach członkowskich Unii Europejskiej, natomiast koordynacją dostosowania prawa polskiego do jego postanowień zajmuje się aktualnie (w ramach rządu) Ministerstwo Cyfryzacji.

Przywołane rozporządzenie 2016/679 nie ma jednak zastosowania do przetwarzania danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych lub wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom. Tę odrębną dziedzinę reguluje właśnie dyrektywa 2016/680, która stanowi przepisy szczególne o ochronie danych osobowych w związku z ich przetwarzaniem przez właściwe organy wyłącznie dla celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych lub wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom. Jako taka jest aktem prawnym szczególnym w odniesieniu do wymienionego rozporządzenia. Podobnie jak rozporządzenie 2016/679, niniejsza dyrektywa wprowadza szczegółowe regulacje dotyczące praw osób, których dane osobowe są przetwarzane, w tym prawo do uzyskiwania wszelkich informacji o tym, czy jej dane osobowe są przetwarzane, wszelkie informacje identyfikujące administratora danych, a także zapewnione takiej osobie środki zaskarżenia na decyzje np. odmawiające jej dostępu do danych.

Do czasu uchwalenia tej dyrektywy zasady ochrony danych osobowych przetwarzanych przez organy ścigania i organy sądowe określone były w decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych. Decyzja ta ograniczona była jednak tylko do danych osobowych przesyłanych lub udostępnianych pomiędzy państwami członkowskimi UE, nie miała natomiast zastosowania do wewnętrznych operacji przetwarzania danych osobowych w państwach członkowskich UE. Nie wprowadzała też m.in. rozróżnienia między kategoriami osób, których dane dotyczą (przestępcy, podejrzani, pokrzywdzeni, świadkowie). Nie ustanawiała specjalnych gwarancji, które dotyczyłyby danych odnoszących się do osób spoza kręgu podejrzanych. Nie uwzględniała zagrożeń związanych z szybkim tempem zmian technologicznych, powodujących wzrost liczby przetwarzanych danych. Co więcej, zastosowana poprzednio forma decyzji ramowej powodowała, że Komisja Europejska nie posiadała uprawnień do egzekwowania przepisów w niej przewidzianych, a to z kolei prowadziło do jej niejednolitego wdrożenia w państwach członkowskich UE.

Obecnie przepisy dotyczące przetwarzania danych osobowych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości znajdują się w ustawach pragmatycznych i innych aktach prawnych, m.in. w ustawie o Policji i w ustawie o Straży Granicznej. Odwołują się też do przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, np. przy określaniu zadań administratora danych osobowych.

Z uwagi na szczególny charakter rozwiązań unijnych, przypisaną im wagę, zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym, a także w celu kompleksowego uregulowania tego

zagadnienia, podjęto decyzję o szczegółowym uregulowaniu zasad ochrony danych osobowych przetwarzanych dla celów policyjnych i sądowych w odrębnej ustawie. Istotne jest, aby w nowej regulacji zachowana została zasada proporcjonalności pomiędzy ochroną dóbr osobistych a skutecznością służb realizujących zadania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego, zapobiegania przestępczości oraz wykrywania i ścigania czynów zabronionych, zwłaszcza skutecznego zapobiegania i zwalczania przestępstw o charakterze terrorystycznym czy szpiegowskim.

Przygotowany przez Komendę Główną Policji projekt ustawy wdrażającej dyrektywę 2016/680 przedstawia wstępne rozwiązania i wymaga dalszych prac. To jest etap wstępnych prac nad tą ustawą. Aktualnie wspomniany projekt w ramach konsultacji roboczych został przekazany do zainteresowanych służb i instytucji (Ministerstwa Sprawiedliwości, Prokuratury Krajowej, Kolegium do Spraw Służb Specjalnych, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Krajowej Administracji Skarbowej, Służby Więziennej, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej oraz Biura Ochrony Rządu) z terminem zgłaszania uwag do 25 kwietnia br., więc ten termin się skończy za kilka dni.

Projekt określa w szczególności zasady i warunki przetwarzania danych osobowych w zbiorach danych w celu, po pierwsze, prowadzenia postępowania karnego, karnoskarbowego lub karnego wykonawczego, po drugie, wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, po trzecie rozpoznawania, zapobiegania, wykrywania lub zwalczania zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zapobiegania takim zagrożeniom. Prawa osób, których dane osobowe są przetwarzane, to jest kolejna sprawa, którą określa ten projekt. Dalsza sprawa to funkcjonowanie organu nadzorczego, zasady przetwarzania danych osobowych, podstawy prawne ich przetwarzania i okresy, po jakich następuje usunięcie danych osobowych oraz zobowiązania do ich weryfikacji i zniszczenia. Projekt określa kwestie dotyczące administratora i podmiotu przetwarzającego dane, któremu administrator powierzył przetwarzanie danych osobowych, a także inspektora ochrony danych osobowych, oraz przepisy karne, które będą stosowane w przypadku naruszenia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

Przepisy projektowanej ustawy nie znajdują zastosowania do czynności prowadzonych na podstawie Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, zgodnie z postulatami Komisji Europejskiej, sformułowanymi na forum grupy ekspertów do spraw implementacji rozporządzenia 2016/679 oraz dyrektywy 2016/680.

Mając na uwadze, że zgodnie z art. 63 dyrektywy państwa członkowskie muszą wdrożyć jej postanowienia do 6 maja 2018 r., resort spraw wewnętrznych i administracji po zakończeniu roboczych konsultacji – jak mówiłem, to jest właśnie etap roboczych konsultacji – niezwłocznie przystąpi do przygotowania takiego dojrzałego już i ostatecznego projektu, właśnie w sensie projektu ustawy, który formalnie zostanie przekazany do dalszych prac legislacyjnych, zgodnie z procedurą obowiązującą przy przygotowywaniu projektów ustaw. Myślę, że sprawa jest na tyle niełatwa, a także delikatna, budząca różnego rodzaju dyskusje i kontrowersje, że to dobry sposób, żeby w tym roku został przyjęty, żeby na poziomie roboczym, zwłaszcza między służbami, pewne kwestie na początku przedyskutować, aby ten projekt, który będzie już wprowadzony na formalną ścieżkę legislacyjną, był dojrzały na tyle, żeby można było wziąć za niego taką szerszą odpowiedzialność niż tylko ta odpowiedzialność, którą bierze Komenda Główna Policji, występując z tym projektem jako inicjator tego dokumentu.

Panie przewodniczący, Wysokie Prezydium, to tyle tytułem wstępnej informacji. Chcę może tylko podkreślić jeszcze, że wydaje się… A może trzeba powiedzieć mocniej? Jestem przekonany, mając jeszcze przed sobą ten czas, który został wyznaczony na przyjęcie, wdrożenie, implementację rozwiązań prawnych zawartych w dyrektywie, że po prostu zdążymy to przeprowadzić i spóźnienia raczej być nie powinno, chyba że jakieś nieprzewidziane okoliczności to spowodują. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):

Bardzo dziękuję, panie ministrze, za szczegółowe przedstawienie etapu prac nad ustawą.

Jest z nami generalny inspektor ochrony danych osobowych pani Edyta Bielak-Jomaa. Czy chciałaby pani może odnieść się w komentarzu do pani spojrzenia na etap przygotowania czy etap pracy, w którym jesteśmy?

Generalny inspektor ochrony danych osobowych Edyta Bielak-Jomaa:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Szanowni państwo, panie ministrze, dziękuję za te informacje.

Wielokrotnie podkreślaliśmy, przypominając o tym, że reforma europejska przepisów o ochronie danych osobowych właśnie się zakończyła, że efektem tej reformy jest pakiet – rozporządzenie i dyrektywa. Bardzo mnie cieszy, że pan minister również podkreśla, że takie istotne jest podejście pakietowe. Myślę, że te spójne prace, czyli prace nad rozporządzeniem i nad dyrektywą, są niezwykle istotne, bo choć, rzeczywiście, to dyrektywa, jak skrócona nazwa tej dyrektywy wskazuje („dyrektywa policyjna"), dedykowana jest poszczególnym służbom oraz poszczególnym działaniom i czynnościom, to jednak nie wpływa to w taki sposób, że nie będziemy stosować w ogóle rozporządzenia europejskiego w działalności również tych służb. O tym należy pamiętać.

Chcę tylko powiedzieć, że cieszy mnie taka informacja, że te prace są zaawansowane, ale z drugiej strony, chociaż pan minister tego nie powiedział, generalny inspektor w ubiegłym roku już zwrócił się z pisemną propozycją współpracy, również w tym zakresie, i do KGP, i do ministerstwa. Jesteśmy w kontakcie i w dyspozycji do ewentualnej pomocy w przygotowywaniu tych rozwiązań. Współpracę nawiązaliśmy, więc myślę, że… Mam nadzieję, że zdążymy do tego czasu również z dyrektywą.

Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):

Bardzo dziękuję. Jest z nami również doradca Ministerstwa Cyfryzacji pan doktor Maciej Kawecki. Czy mogę prosić o komentarz z punktu widzenia MC?

Doradca w Gabinecie Politycznym Ministra Cyfryzacji Maciej Kawecki:

Witam państwa bardzo serdecznie. Panie pośle, panie ministrze, pani inspektor, chciałem tylko powiedzieć w imieniu pani minister Anny Streżyńskiej, której nie mogło być dzisiaj z nami, że jesteśmy otwarci na współpracę z MSWiA, nawet teraz, na tym etapie roboczym wypracowywania rozwiązań, bo tak naprawdę mamy do czynienia z pakietem legislacyjnym i te rozwiązania powinny być ze sobą w pełni kompatybilne.

Na stronie MC udostępniliśmy już 28 marca – rzeczywiście, bardzo roboczy – projekt części ustawy o ochronie danych osobowych. Jesteśmy też cały czas otwarci na dyskusję. Chcieliśmy tym projektem jakby rozpocząć debatę społeczną w tym zakresie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):

Dziękuję bardzo, panie doktorze.

Przed otwarciem dyskusji chciałbym jeszcze prosić o słowo wstępne pana komendanta głównego Policji nadinspektora Andrzeja Szymczyka, zwracając się z takim pytaniem: Czy były jakieś wyzwania? Czy widzi pan ewentualnie jakieś trudności w przygotowywaniu tej ustawy z waszego punktu widzenia?

Pierwszy zastępca komendanta głównego Policji Andrzej Szymczyk:

Szanowny panie przewodniczący, panie ministrze, pani inspektor, szanowni państwo, tak jak stwierdził pan minister, w chwili obecnej nie widzę tutaj zagrożenia dla terminu wprowadzenia tych rozwiązań legislacyjnych na terenie naszego kraju.

Natomiast, tak jak było to zaznaczone, to jest dopiero początek tego projektu. Nie nazywałbym go nawet projektem, co propozycją rozwiązań prawnych w tym zakresie. W chwili obecnej czekamy na informacje z poszczególnych służb, jak oni rozumieją zapisy tej dyrektywy i jakie oni przedstawiliby wnioski. To będzie dopiero taki gruntowny materiał do prac nad tym. Natomiast to stanowi zupełny punkt wyjściowy do rozpoczęcia dyskusji w tej sprawie.

Mamy już pewne doświadczenie w tego typu sprawach z roku 2015, kiedy to musieliśmy jak gdyby zorganizować w Policji ochronę danych osobowych w ramach prowadzonego postępowania przygotowawczego, gdzie był zmieniony schemat prowadzenia postępowania i procesu kontradyktoryjnego, więc jakieś doświadczenia w tym zakresie mamy.

Natomiast bardzo dziękuję za deklarację pani inspektor. Bardzo dziękuję panu doktorowi za te słowa. Na pewno z tego skorzystamy. Jak jeszcze raz podkreślam, z uwagi na dosyć odległy termin maja przyszłego roku, w chwili obecnej nie widzę zagrożenia w terminie wprowadzenia czy ewentualnie przedstawienia propozycji rozwiązań prawnych.

Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Kto z państwa chciałby zabrać głos?

Bardzo proszę, pan poseł Arkadiusz Marchewka.

Poseł Arkadiusz Marchewka (PO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Korzystając z tej okazji, w związku z tym, że rozmawiamy o sprawach, które dotyczą zmian wkrótce wprowadzanych, chciałbym poruszyć dwie kwestie i zadać dwa pytania, przede wszystkim kierując je do GIODO.

Pierwsze moje pytanie dotyczy kwestii zmiany organizacyjnej w funkcjonowaniu generalnego inspektora, dlatego że ustawa zakłada, że GIODO stanie się – można powiedzieć – Urzędem Ochrony Danych Osobowych. Tak zakłada ten projekt. Jak pani piastująca tę funkcję odnosi się do tej propozycji? Czy pani zdaniem ta propozycja idzie w dobrym kierunku, czy raczej jest to zagrożenie? To pierwsze pytanie.

Drugie pytanie dotyczy tzw. dwuinstancyjności w tym procesie, który może być wprowadzony, dlatego że dzisiaj przedsiębiorca czy obywatel ma prawo od decyzji GIODO się odwołać, a według tej propozycji już nie będzie mógł tego zrobić, dopiero ewentualnie na poziomie sądu administracyjnego, prawda? Również chciałbym zapytać o ewentualne zagrożenia bądź korzyści, czy też szanse wynikające z tej zmiany. To kwestia wyjaśnienia, oczywiście. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):

Bardzo dziękuję, panie pośle.

Czy są inne pytania? Jeśli nie ma, to zamykam listę pytań.

Bardzo proszę, pytanie skierowane jest do pani inspektor.

Generalny inspektor ochrony danych osobowych Edyta Bielak-Jomaa:

Jeśli chodzi o pierwsze pytanie, to trudno mi jest się odnieść do niego, ponieważ w tym projekcie, który przedstawiło ministerstwo, mowa jest tylko o nazwie „prezes urzędu”. Nie znamy żadnych ustrojowych rozwiązań. Naprawdę nie wiem, co mogę na ten temat powiedzieć. Zdaje się, że to ministerstwo będzie władne, będzie adresatem tego pytania.

Natomiast drugie było pytanie o dwuinstancyjność. Rzeczywiście, w naszych propozycjach chodziło nam o to… Zachęcam do skorzystania. Na stronie są nasze propozycje rozwiązań w zakresie postępowania przed urzędem, przed organem ochrony danych, czyli przed GIODO. Na naszej stronie są one zawieszone. Traktujemy to jako nasz pakiet rozwiązań, które mają ułatwić i spowodować efektywne rozwiązania w postępowaniu przed generalnym inspektorem.

Jednoinstancyjne postępowanie. W naszym przekonaniu to jest taka droga, która zwiększy szybkość postępowania i nie zamyka możliwości dochodzenia praw, bo jest droga sądowa, więc tutaj nie ma takiej obawy, że obywatel zostanie pozbawiony możliwości dochodzenia prawa.

Doradca w Gabinecie Politycznym Ministra Cyfryzacji Maciej Kawecki:

Rozumiem, że zostałem wywołany do odpowiedzi.

Jeżeli chodzi o nazwę, rzeczywiście, ten nasz projekt posługuje się nazwą prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Zmiana nazwy ma charakter… Zresztą w uzasadnieniu do projektu, który został udostępniony, wskazujemy, że ta zmiana nazwy ma charakter techniczny. Po prostu w ogólnym rozporządzeniu mamy pojęcie inspektora ochrony danych osobowych, które oznacza dzisiejszych administratorów bezpieczeństwa informacji, a więc osoby, które są powoływane wewnątrz struktur organizacyjnych przedsiębiorców czy administracji publicznej i które mają nadzorować ochronę danych osobowych wewnątrz tych podmiotów. Oni są niezależni. Jednocześnie brak jest jakiegokolwiek związku ustrojowego pomiędzy nimi a organem państwowym. Utrzymując nazwę GIODO, sugerowalibyśmy, że jeżeli jest generalny inspektor, to sprawuje

w jakikolwiek sposób nadzór nad tymi inspektorami ochrony danych osobowych, a tego zrobić nie możemy. To jest pierwsze uzasadnienie.

Natomiast drugie uzasadnienie zmiany nazwy organu jest takie, że jeżeli mamy GIODO, to muszą być jacyś inni. To byliby ci pracownicy urzędu, którzy w imieniu generalnego inspektora przeprowadzaliby postępowanie kontrolne. Wtedy mielibyśmy w Polsce dwóch inspektorów – jednych działających w imieniu organu nadzorczego, drugich funkcjonujących wewnątrz przedsiębiorców czy administracji publicznej. Takiego rozwiązania też dopuścić nie możemy, stąd Minister Cyfryzacji zdecydował się na dokonanie zmiany nazwy generalnego inspektora na prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Panie pośle, korzystając z okazji, chciałem powiedzieć, że otrzymaliśmy interpelację poselską od pana posła. W dniu jutrzejszym, ponieważ jutro mija termin, otrzyma pan, oczywiście, wyczerpującą odpowiedź Ministra Cyfryzacji na tę interpelację.

Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z państwa ma jeszcze komentarz bądź pytanie? Jeśli nie, to zamykam dyskusję.

Stwierdzam, że porządek dzienny został wyczerpany.

Zamykam posiedzenie Komisji. Protokół posiedzenia z załączonym zapisem jego przebiegu jest do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Dziękuję bardzo. Życzę miłego popołudnia.